

Tallinna Kopli Ametikool
 Kutsekeskhariduse õppekava „**Puukäsitöö**“

MOODULITE RAKENDUSKAVA
ÜLDÕPINGUD 30 EKAP

Sihtrühm	Põhiharidusega õppija või vähemalt 22-aastane põhihariduseta isik, kellel on põhihariduse tasemele vastavad kompetentsid					
Õppevorm	Statsionaarne koolipõhine õpe					
Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)			Õpetajad	
1	Keel ja kirjandus	6 EKAP			I.Seero	
		Tunde	Audit.	Pr.töö		Is. töö
		156	140	0		16
Nõuded mooduli alustamiseks	Omandatud põhiharidus					
Mooduli eesmärk	<p>õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab loetud tekste ning väljendab ennast õppekeeles selgelt ja arusaadavalt nii suuliselt kui ka kirjalikult.</p> <p>Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava eesti keele ja kirjanduse valdkonna eesti keele ja kirjanduse, vene keele ja kirjanduse (õpperühmas, kus eesti keelt õpitakse teise keelena ning õpe toimub osaliselt või täielikult vene keeles) õppeainetega.</p>					

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
1) väljendub selgelt, eesmärgipäraselt ja kirjakeele normile vastavalt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses	<ul style="list-style-type: none"> • kõneleb arusaadavalt, valib sobiva sõnakasutuse vastavalt suhtlussituatsioonile • koostab ja vormistab teksti vastavalt juhendile, järgides kirjutamisel õigekirjareegleid
2) arutleb teemakohaselt ja põhjendatult loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal	<ul style="list-style-type: none"> • kõneleb arusaadavalt, valib sobiva sõnakasutuse vastavalt suhtlussituatsioonile • leiab sidumata tekstist vajaliku info ja kasutab saadud teavet eesmärgipäraselt suulises esinemises või enda loodud tekstides
3) koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates	<ul style="list-style-type: none"> • koostab ja vormistab teksti vastavalt juhendile, järgides kirjutamisel õigekirjareegleid • leiab sidumata tekstist vajaliku info ja kasutab saadud teavet eesmärgipäraselt suulises esinemises või enda loodud tekstides
4) loeb ja mõistab sidumata tekste (tabel, graafik, diagramm), hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid	<ul style="list-style-type: none"> • koostab etteantud faktide põhjal tabeli või diagrammi • kasutab erinevatest infoallikatest saadud teavet enda loodud tekstides ja igapäevaelus, põhjendab infoallika valikut
5) väärtustab lugemist, suhestab loetut iseendaga ja tänapäeva elunähtustega, oma kodukohaga	<ul style="list-style-type: none"> • põhjendab oma lugemiseelistusi ja -kogemusi • tutvustab loetud kirjandusteose autorit, kirjeldab tegevusaega ja -kohta ning olulisi sündmusi, iseloomustab tegelasi
6) tõlgendab ja analüüsib kirjandusteost, seostab seda ajastu ühiskondlike ja kultuuriliste sündmustega	<ul style="list-style-type: none"> • avaldab ja põhjendab oma arvamust, kasutab oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate • arutleb teose probleemide ja väärtushinnangute üle, toob sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust • selgitab ja kasutab teksti analüüsimiseks tarvilikke põhimõisteid

Teemad, alateemad	KEEL SUHTLUS- JA TUNNETUSVAHENDINA: keel kui märgisüsteem, Suulise ja kirjaliku suhtluse ja teksti erinevused, kirjakeel ja kõnekeel, murdekeel ja släng, keeleline etikett (sh virtuaalkeskkonnas), oskuskeeke erinevused. KIRJAKEELE NORMID : õigekiri, (veebi)sõnastike kasutamine, kirjavahemärgid
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	Õpilane: Analüüsib teksti – kõne- ja kirjakeelsete lõikude eristamine Kontrolltöö – keelenormide tundmine, õigekirja tundmine Harjutusülesanne – sõnaraamatu kasutamine, õigekirja tundmine Harjutusülesanne - lahendab keeleteste
Teemad, alateemad	SÕNAVARA: sõnavara rikastamise võimalused, ilukirjandusliku teksti eripära.
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	Õpilane: Koostab ja vormistab tekste vastavalt juhendile (arutlus või refereering) Harjutusülesanne – sõnade tähenduse leidmine, uudissõnade leidmine ja nende kasutamine tekstis Suhtlussituatsioon – valib sobiva sõnakasutuse vastavalt suhtlussituatsioonile Kontrolltöö – sõnavara koostis Kirjutab kirjandi (kirjand kirjutatakse slängis)
Teemad, alateemad	MEEDIA JA MÕJUTAMINE: meediateksti tunnused, reklaami erandlik keelekasutus, kriitilise meediatarbija kujundamine, olulisemad meediažanrid (uudis, reportaaž, intervjuu, arvamus), sotsiaalmeedia – kvaliteetkirjanduse ja meelelahutusajakirjanduse erinevused, sihtgruppidest lähtuvalt tähtsamad meediakanalid Eestis, kriitiline ja teadlik lugemine, fakti ja arvamuse eristamine, oma seisukoha eetiline ja asjakohane sõnastamine.
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	Õpilane: Kirjutab meediateksti: uudis, arvamuslugu Nimetab infootsingu võimalusi, põhjendab infoallika valikut Koostab või analüüsib reklaamteksti – eristab fakti arvamusest, leiab usaldusväärse info, analüüsib kriitiliselt reklaami
Teemad, alateemad	FUNKTSIONAALNE LUGEMINE JA KIRJUTAMINE: Kirjutamise eesmärk, teksti aineistik, materjali kogumine ja süstematiseerimine, teksti ülesehitus ja selle sidusus, lõigu ülesanne, arutleva teksti kirjutamine alusteksti

	põhjal, oma teksti toimetamine ja pealkirjastamine, tüüpilised stiilivead, kokkuvõtte ja referaadi kirjutamine, teabeotsing, seotud ja sidumata tekstid, lihtsamad tarbetekstid, õigekirjaoskuse parandamine ja kinnistamine.
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	Õpilane: Koostab ja pealkirjastab teksti – teksti ülesehitus lahendab lugemisülesandeid - funktsionaalne lugemine Koostab, vormistab ja kannab ette referaadi või stendiettekande Täidab lünkteste, tabelite ja diagrammide analüüs Koostab tarbetekste: avaldus, elulookirjeldus.
Teemad, alateemad	ILUKIRJANDUS KUI KUNST: Ilukirjanduse põhiliigid, kirjandusvoolud, autori koht ajas, kirjandusteose ja lugeja suhe; lugejaoskused: teadlik lugeja ja tema isiklik elukogemus, proosa- ja luuleteksti analüüs ja tõlgendamine EESTI KIRJANDUS : ülevaade tähtsamatest autoritest ja perioodidest MAAILMAKIRJANDUS : ülevaade tähtsamatest ajastutest ja autoritest
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	Õpilane: Tutvustab loetud teost ja selle autorit Põhjustab oma seisukohti, arutleb teose probleemide ja väärtushinnangute üle, toob sobivaid näiteid tekstist, oma elust, vastab loetud teksti põhjal küsimustele Analüüsib ja tõlgendab proosa- ning luuleteksti Nimetab ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid Koostab retsensiooni loetu või nähtu põhjal (teatrietendus, film, õppekäigujärgne aruanne)
sh iseseisev töö	Õpilane: valib läbilugemiseks 2 teost maailmakirjandusest ja 2 teost eesti kirjandusest. koostab etteantud teemal slaidikava Koostab CV Koostab eneseanalüüsi
sh praktika	puudub
Õppemeetodid	Loeng, praktilised harjutused, rühmatöö, arutelu, iseseisev töö, ettekanne (suuline esinemine)
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul

<p>Hindekriteeriumid</p>	<p>Hinne „3“, lävend: Vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on põhiosas õige, põhioskused on omandatud, kuid teadmiste rakendamisel praktilises tegevuses esineb raskusi, mis vajavad juhendamist ja suunamist.</p> <p>Õpilane suudab eristada kõne- ja kirjakeelt, oskab kasutada sõnaraamatut, oskab refereerida. Kirjutab lihtsamaid tekste, koostab kokkuvõtteid. Suudab kirjutada alustekstile toetudes arutelu. Oskab kirjutada loetud raamatu põhjal arvustuse.</p> <p>Hinne „4“</p> <p>Suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õige, loogiline ja mõtestatud, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi, praktilises tegevuses jääb mõnel määral puudu iseseisvusest.</p> <p>Õpilane tunneb tähtsamaid keelenorme, oskab kasutada sõnaraamatut. Õpilane suudab teksti refereerida ja kirjutada alustekstile toetudes arutleva kirjandi. Tunneb tähtsamaid meediatekste ja oskab neid kriitiliselt lugeda. Oskab lugeda tabeleid ja graafikuid. Suudab oma teksti toimetada. Oskab analüüsida kirjandusteost, tuginedes etteantud küsimustele.</p> <p>Hinne „5“</p> <p>Suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on õige ja täielik, loogiline ja mõtestatud, praktilises tegevuses ilmneb omandatu iseseisev ja loov rakendamine.</p> <p>Õpilane tunneb keelenorme ja õigekeelt. Oskab parandada vigast teksti. Õpilane oskab kasutada erinevaid infokanaleid ja sõnaraamatuid. Õpilane valdab rikkalikku sõnavara ja omab head stiilitunnet. Tunneb meediatekstide liike ja suudab neid ka ise luua. Oskab kirjutada argumenteeritud teksti. Suudab tsiteerida ja refereerida.</p> <p>Analüüsib ilukirjanduslikke tekste ja suudab kirjutada teose põhjal essee.</p>
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Õpilane on omandanud õppekavas ettenähtud õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, st rahuldavalt (hinne „3“), sealhulgas sooritanud iseseisvad tööd vähemalt positiivsele tulemusele.</p> <p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb sooritatud hinnatavatest ja iseseisvatest töödest.</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Õpetaja koostatud õppematerjalid</p> <p>A. Kilgi, V.Maansoo „Keeleviit“ 2004 Koolibri</p> <p>M.Ehala „Kirjutamise kunst“ 2000 Künnamees</p> <p>M.Rebane „Eesti kirjandus“2003 Ilo</p> <p>M.Rebane „Maailmakirjandus“2003 Ilo</p> <p>S.Nootre Kirjanduse kõnekus“ I – II osa Avita</p> <p>CDd ja DVDd erinevate materjalide kuulamiseks ja vaatamiseks</p>

	<p>Käsitletavat kirjandusteosed Väliskirjanduse lugemik keskkoolile Учебная литература: С. Митюрёв, В. Маранцман « Русская литература 19 века «Таллинн», Коолибри», 2000 . Леонов С., Митюрёв С., Полева А., Чурилин Н. 1997–1998. Ветви единого дерева. Учебник-хрестоматия для X класса. I и II. Таллинн: Коолибри</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)				Õpetajad
2	Võõrkeel (inglise keel)	4,5 EKAP				S. Adoson T. Parvet
		Tunde	Audit.	Pr.töö	Is.töö	
		117	100	0	17	
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad					
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles argisuhtluses nii kõnes kui kirjas iseseisva keelekasutajana. Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava võõrkeele valdkonnaga.					
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid					
1) suhtleb õpitavas võõrkeeles argisuhtluses nii kõnes kui kirjas iseseisva keelekasutajana, esitab ja kaitseb erinevates mõttevahetustes/ suhtlussituatsioonides oma seisukohti	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab iseseisvalt võõrkeelset põhisoavara ja tuttavas olukorras grammatiliselt õiget keelt • esitab ja põhjendab lühidalt oma seisukohti erinevates mõttevahetustes • väljendab end/suhtleb õpitava keele erinevate osaoskuste kaudu (loeb, kuulab, räägib, kirjutab B1 tasemel) 					

<p>2) kirjeldab võõrkeeles iseennast, oma võimeid ja huvisid, mõtteid, kavatsusi ja kogemusi seoses valitud erialaga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab vestlusel iseennast ja oma sõpra/eakaaslast • koostab oma kooli (lühilise) tutvustuse • põhjendab kooli ja erialavalikut, hindab oma sobivust valitud erialal töötamiseks • hindab oma võõrkeeleskuse taset
<p>3) kasutab võõrkeeleskuse arendamiseks endale sobivaid võõrkeele õppimise strateegiaid ja teabeallikaid, seostades võõrkeeleõpet elukestva õppega</p>	<ul style="list-style-type: none"> • põhjendab võõrkeele õppimise vajalikkust, loob seoseid eriala ja elukestva õppega • eristab võõrkeelseid teabeallikaid info otsimiseks, kasutab neid ja hindab nende usaldusväärsust • kirjeldab suhtluskeskkondi, mida kasutab (nende eeliseid, puudusi ja ohte) ja suhtlemist nendes keskkondades
<p>4) mõistab Eesti ja teiste rahvaste elukeskkonda ja kultuuri ning arvestab nendega võõrkeeles suhtlemisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb sihtkeele/emakeele maa(de) ja Eesti elukeskkonda, kultuuritraditsioone ja -norme • arvestab sihtkeele kõnelejate kultuurilise eripäraga • tutvustab (oma eakaaslasele välismaal) Eestit ja soovib külastada mõnda sihtkohta
<p>5) on teadlik edasiõppimise ja tööturul kandideerimise rahvusvahelistest võimalustest, koostab tööle asumiseks vajalikud võõrkeelsed taotlusdokumendid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab võõrkeeles oma tööpraktikat ja analüüsib oma osalemist selles • tutvustab õpitavas võõrkeeles oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi • koostab võõrkeeles töökohale/praktikakohale kandideerimise avalduse, CV/Europassi, arvestades sihtmaa eripäraga • sooritab näidistööintervjuu
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>MINA JA MAAILM. Mina ja eakaaslased – kutseõppurid; Mina ja Eesti; Erinevad maad ja rahvad.</p>
<p>Hindamismeetodid ja hindamisülesanded</p>	<p>Õpilane: Tutvustab võõrkeeles iseennast/sõpra/eakaaslast – Kiri sõbrale/eakaaslasele (enesetutvustus) Tutvustab oma senist elu ja õpinguid, töökogemusi, võimeid, huvisid, tulevikukavatsusi – arvamus oma tulevikukavatsustest Tutvustab võõrkeeles oma kooli ja valitud eriala ning põhjendab oma valikuid Avaldab võõrkeeles oma arvamust ja seisukohti – kirjalik arvamus juhendi alusel (nt. Eesti loodus ja kliima; rahvastiku kultuuriline mitmekesisus, kultuuritraditsioonid ja – sündmused; vaatamisväärsused; tuntud inimesed – kultuurikandjad)</p>

	<p>Sõnavaratestid Esitleb suuliselt õpimappi, kasutades teemakohast sõnavara ja tekstinäiteid</p>
Teemad, alateemad	<p>KESKKOND JA TEHNOLOOGIA. Mina ja keskkond; Keskkonnakaitse probleemid; Tervislik eluviis; Keeletehnoloogilised rakendused igapäevaelus ja suhtluskeskkonnad; Erinevad leiutised ja kaasaegsed tehnoloogilised saavutused Eestis ja maailmas.</p>
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	<p>Õpilane: Loeb ja tõlgib lihtsamaid võõrkeelseid keskkonnaalaseid tekste ja töö näiteid keskkonna probleemidest Rühmatöö – keeletehnoloogilised rakendused igapäevaelus, nimetab võõrkeelseid teabeallikaid vajaliku info otsimiseks, hindab nende usaldusväärsust Essee – „ Keskkonnaprobleemid ja nende lahendusvõimalused“ Rollimäng – „Arsti/toitumisinõustaja juures“, kus kasutab väljendeid ja lausemalle kirjeldades enda poolt kogetud probleeme arsti juurde pöördumisel Mõistekaardid – keha ja tervis Dialogid tervislikust eluviisist</p>
Teemad, alateemad	<p>HARIDUS JA TÖÖ. Mina õppijana; Mina tööturul.</p>
Hindamismeetodid ja hindamisülesanded	<p>Õpilane: Suuline analüüs– toob välja oma nõrkused ja tugevused õppimises, kirjeldab õpistrateegijaid uue materjali omandamisel Vestlus/dialog – elukestva õppe osatähtsus suhtlemisalase ja erialase võõrkeeleoskuse arendamisel Töölehed – tööpraktika kirjeldus, tegevused praktiliselt, isikuomadused (tugevused ja nõrkused) valitud erialal töötamiseks Tõlgendab töökuulutuse ja näidistöölepingu tekste Koostab võõrkeeles töökohale/praktikakohale kandideerimise avalduse, CV/Europassi, arvestades sihtmaa eripära. Rühmatöö, rollimäng – võõrkeelne näidistööintervjuu Sõnavaratestid</p>
sh iseseisev töö	<p>Õpilane: koostab ristsõna ja valmistab ette esitlusteks Leiab sihtkeeles Internetist informatsiooni ühest kaasaegsest leiutisest ja valmistab tutvustuse esitluseks</p>

	Leiab võõrkeelset informatsiooni tema poolt valitud sihtkoha/kultuuriobjekti kohta Eestis (turismikirjandus I-punktis, veeb)
sh praktika	puudub
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt Hindamine põhineb Euroopa keeleõppe raamdokumendi nõuetel, hinnatakse nelja osaoskust (rääkimine, kirjutamine, kuulamine, lugemine)
Hindekriteeriumid	<p>1. Rääkimine</p> <p><u>Lävend:</u> Kõne on aeglane ja pausidega, kuid siiski mõistetav. Teeb sageli vigu. Oskab alustada lihtsamat vestlust, kuid mõistmisraskuste tõttu ei suuda ise vestlust ülal hoida, seda jätkata ning lõpetada. Edastab raskustega väga lühikesi ja lihtsaid ettevalmistatud igapäevaseid teateid. Oskab väga lühidalt ja lihtsalt põhjendada oma arvamust ja vastata lühidalt väga lihtsatele küsimustele. Aeg-ajalt jääb arusaamatuks mida täpselt öelda tahab. Oskab kasutada tüüpkeelendeid, kuigi tuleb ette vigu. Emakeele mõju segab arusaamist.</p> <p><u>Hinne "4":</u> Väljendub huvivaldkonna teemadel sujuvalt, kuigi kõne pole päris mõistetav. Teeb vigu kui on vaja väljendada keerukamat mõtet. Oskab alustada lihtsamat vestlust, seda jätkata ja lõpetada. Oskab edastada lühikesi ja lihtsaid ettevalmistatud teateid igapäevases olukorras. Oskab väga lühidalt ja lihtsalt põhjendada arvamusi, kavatsusi ja toiminguid. Oskab vastata lihtsatele küsimustele, mõnikord (kui küsija räägib liiga kiiresti) võib paluda küsimust korrata. Oskab keelt piisavalt, et üsna arusaadavalt väljendada. Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid, kuigi tuleb ette vigu. Emakeele mõju on märgatav kuid hääldus on arusaadav.</p> <p><u>Hinne „5“:</u> Oskab väljendada ladusalt ja üldsõnaliselt huvivaldkonna teemadel. Oskab alustada vestlust, seda jätkata ja lõpetada. Oskab edastada lühikesi ettevalmistatud teateid igapäevases olukorras. Oskab lühidalt põhjendada ning selgitada arvamusi, kavatsusi ja toiminguid. Oskab vastata küsimustele, mõnikord (kui küsija räägib liiga kiiresti) võib paluda küsimust korrata. Sõnavara piisav, kuigi vahel võib ette tulla kaudset väljendust. Mõtted väljendatud lihtsate lausete järjendina. Kasutab tüüpkeelendeid ja moodustusmalle, kuigi pikema kõnelõigu korral teeb sageli pause, et otsida sõnu ja grammatilisi vorme või korrigeerida sõnastust. Kasutab grammatiliselt üsna õiget keelt, ehkki emakeele mõju on märgatav. Hääldus on selge.</p> <p>2. Kirjutamine</p> <p><u>Lävend:</u> Oskab kirjutada igapäevaste tegevuste kohta lühemaid lauseid. Oskab väga lihtsalt ja väga lühidalt kokku võtta ja esitada oma arvamust igapäevaste probleemide kohta. Vigu on grammatika põhivaras, kuid see ei takista mõistmist.</p>

Hinne „4“ : Oskab kirjutada huvivaldkonna piires üldsõnalisi ja lühematest lausetest koosnevaid seotud tekste ja kirjeldusi. Oskab väga lihtsalt ja lühidalt kokku võtta, esitada ja selgitada oma arvamust igapäevaste tavapäraste ja ebatavaliste probleemide kohta. Teeb sageli grammatikavigu, kuid need ei takista mõistmist. Oskab kasutada tüüpkeelendeid ja moodustusmalle.

Hinne „5“ : Oskab kirjutada lühikesi ja lihtsaid üldsõnalisi seotud tekste huvivaldkonna piires, ühendades lühemaid lauseid lihtsa järjendina. Oskab mingil määral kokku võtta, esitada ja selgitada oma arvamust igapäevaste tavapäraste ja ebatavaliste probleemide kohta. Grammatiliselt keel üsna õige, ehkki emakeele mõju on märgatav. Tuleb ette vigu, kuid need ei takista mõistmist. Kasutab üsna õigesti tüüpkeelendeid ja moodustusmalle.

3. Kuulamine

Lävend: Mõistab raskustega lihtsamat otsesõnalist faktiteavet igapäevastel seotud teemadel. Tabab üldjoontes peamist sõnumit, kuid sõnumi spetsiifilised üksikasjad jäävad arusaamatuks. Piiratud sõnavara tõttu mõistab raskustega osaliselt olulisemat selgest jutust, millega puutub igapäevaselt kokku. Suudab raskustega jälgida lühema mõttevahetuse põhipunkte eeldusel, et hääldus on aeglane ja selge.

Hinne „4“ : Mõistab lihtsamat otsesõnalist faktiteavet igapäevastel seotud teemadel. Tabab nii peamist sõnumit kui ka mõningaid spetsiifilisi üksikasju, kui hääldus on aeglane, selge ja tuttavlik. Mõistab üldjoontes olulisemat igapäevasest selgest jutust. Suudab üldiselt jälgida lühema mõttevahetuse põhipunkte eeldusel, et hääldus on selge. Suudab jälgida lihtsamat ja lühemat loengut vm esinemist oma huvivaldkonnas, kui teema on tuttav, sõnastus tuttav ja jutu ülesehitus selge.

Hinne „5“ : Mõistab otsesõnalist faktiteavet igapäevastel seotud teemadel. Tabab nii peamist sõnumit kui ka spetsiifilisi üksikasju, kui hääldus on selge ja tuttavlik. Mõistab olulisemat igapäevasest jutust. Suudab üldiselt jälgida pikema mõttevahetuse pidepunkte eeldusel, et hääldus on selge. Suudab jälgida loengut vm esinemist oma huvivaldkonnas, kui teema on tuttav, sõnastus tuttav ja jutu ülesehitus selge.

4. Lugemine

Lävend: Loeb otsesõnalisi faktipõhiseid tekste aeglaselt, tundmatud sõnad ja laused raskendavad tekstist arusaamist. Pikemad tekstid valmistavad raskusi. Lühematest ja lihtsamatest suudab teavet leida. Lihtsas tekstis tekib raskusi olulise teabe leidmisega.

Hinne „4“ : Loeb otsesõnalisi faktipõhiseid tekste aeglaselt, kuid rahuldava arusaamisega. Suudab hõlmata pikemaid tekste või tekstiosi, mõned tundmatud sõnad ei takista tekstist arusaamist ja teabe otsimist. Oskab igapäevatekstides vaatamata mõnedele tundmatutele lausetele ja sõnadele leida ja mõista asjakohast teavet. Mõistab käsitletava igapäevase situatsiooni üldist arutluskäiku, kuid ei pruugi aru saada üksikasjadest. Lihtsas tekstis võtab olulisema leidmine aega, kuid ei sega tekstist arusaamist ja ülesande täitmist.

	Hinne „5“ : Loeb otsesõnalisi faktipõhiseid tekste rahuldava arusaamisega. Suudab hõlmata pikemaid tekste, et leida otsitav teave ja koguda infot teksti eri osadest või mitmest tekstist. Oskab leida ja mõista asjakohast teavet huvivaldkonna piires. Mõistab käsitletava igapäevase situatsiooni arutluskäiku, kuid ei pruugi aru saada üksikasjadest. Leiab tekstist olulisema.
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb sooritatud hinnatavatest ja iseseisvatest töödest, kui mooduli kõik õpiväljundid, sh iseseisev töö, on nelja osaoskuse raames omandatud lävendi tasemel. Osaoskuste osakaal hinde kujunemisel on: rääkimine 30%, lugemine 30%, kuulamine 20%, kirjutamine 20%
Õppematerjalid	Töövihikud, audio- ja videomaterjalid

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)				Õpetajad
3	MATEMAATIKA	5 EKAP				A. OREKHOVA O. LABANOVA
		Tunde	Audit.t	Prakt.t	Is.töö	
		130	104	0	26	
Nõuded mooduli alustamiseks	Omandatud põhiharidus puuduvad					
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab oma matemaatikateadmisi elus edukalt toimetulekuks. Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava matemaatika valdkonnaga.					
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid					
1) kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja –oskusi uutes situatsioonides ning eluliste ülesannete lahendamisel,	<ul style="list-style-type: none"> sõnastab ülesande mõtte, toob/kirjutab välja andmed, määrab otsitavad suurused toob/kirjutab välja vajalikud seosed ja valemid kirjeldab lahenduskäiku, vajadusel illustreerib seda joonisega/skeemiga, teeb vajalikud arvutused, vormistab lahenduskäigu, kontrollib lahenduskäigu õigsust kasutab vajadusel õpetaja koostatud juhendmaterjale ja näpunäiteid ülesande õigeaks lahendamiseks 					

analüüsid ja hinnates tulemuste tõepärasust	<ul style="list-style-type: none"> • teeb järeldusi tulemuse tõepärasuse kohta, lähtudes igapäevaelust
2) kasutab vajadusel erinevaid teabeallikaid ning saab aru erinevatest matemaatilise info esitamise viisidest	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab vajaliku teabe leidmiseks nii paberkandjal kui ka internetis leiduvaid teabeallikaid • leiab tekstist, tabelist, jooniselt, graafikult, diagrammilt vajaliku info
3) seostab matemaatikat teiste õppeainetega, kasutades õppimisel oma matemaatikaalaseid teadmisi ning oskusi	<ul style="list-style-type: none"> • koostab tabelleid, jooniseid, graafikuid ja diagramme õpitud materjali ulatuses • nimetab järguühikuid ja teisendab pikkus-, raskus- pindala, ruumala, mahu, aja- ja rahaühikuid, arvutab protsente ja promille • kasutab muutumist ja seoseid käsitlevat matemaatikat, võrdleb erinevaid suursi
4) esitab oma matemaatilisi mõttekäike loogiliselt, väljendades oma mõtet selgelt ja täpselt nii suuliselt kui kirjalikult	<ul style="list-style-type: none"> • valib ja kasutab ülesannete lahendamisel ülesande sisust lähtuvalt õigeid valemeid ja matemaatilisi sümboleid • kasutab analoogiat objektidevaheliste seoste leidmiseks • kasutab loogikat etteantud probleemide lahendamisel ning eristab olulist ebaolulisest • teab ja kasutab matemaatilise statistika ja tõenäosusteooria elemente
5) kasutab matemaatika võimalusi enda ja teiste tegevuse tasuvuse ning jätkusuutlikkuse hindamisel	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab matemaatiliste tehete abil loteriide ja laenudega seotud riske • arvutab bruto- ja netopalka ning mitmesuguseid igapäevaeluga seotud tulusid ja kulusid ning teisendab enamkasutatavaid valuutasid • arutleb säästmise vajalikkuse üle, toob näiteid tarbimise ja kulutamise tasakaalustamise võimaluste kohta
Teemad, alateemad	<p>ARVUTAMINE. MÕÕTÜHIKUD. Mõõtühikute vahelised seosed, teisendamine; Elulise sisuga tekstülesanded. AVALDISED. VÖRRANDID JA VÖRRATUSED. Ratsionaalavaldiste lihtsustamine; Võrre; Võrdeline jaotamine; Valemite teisendamine; Võrdeline suurendamine ja vähendamine (mõõtkava, plaan); Lineaarvõrrand; Ruutvõrrand; Kahe tundmatuga lineaarvõrrandi süsteem; Arvtelje erinevad piirkonnad; Lineaarvõrratuse mõiste, omadused ja lahendamine; Lineaarvõrratussüsteemid. PROTSENTARVUTUSED. Osa ja tervik, protsent, promill</p>

	<p>MAJANDUSMATEMAATIKA ELEMENDID. Raha ja valuuta; Liht- ja liitintress; Laen ja hoiustamine, laenu tagasimaksegraafik; Palk ja kehtivad maksud töövõtjale ja tööandjale; Käibemaks, hind käibemaksuta ja käibemaksuga; Hinnamuutused (soodushind, hinnatõus jne); Diagrammide lugemine.</p> <p>TÕENÄOSUSTEooria JA STATISTIKA. Sündmuste tõenäosus, tõenäosuse summa ja korrutis (sh tõenäosus loteriis ja hasartmängudes); Statistika põhimõisted ja arvarakteristikud. Statistiline ja variatsioonirida, sagedustabel ja suhteline sagedus, diagrammide keskvärtus, kaalutud keskmine, mediaan, mood, maksimaalne ning minimaalne element, standardhälve; Statistiliste andmete kogumine, süstematiseerimine, statistiline andmetöötlus.</p> <p>JOONED TASANDIL. Punkti asukoha määramine tasandil; Lõigu pikkus, kahe punkti vaheline kaugus, vektori mõiste ja tähistamine, vektori pikkus, nullvektor, ühikvektor, vastandvektor, vektorite geomeetiline liitmine; Sirge, parabooli ja ringjoone võrrandid; Sirge joonestamine võrrandi järgi.</p> <p>TRIGONOMEETRIA. Phytagorase teoreem; Teravnurga siinus, koosinus, tangens; Täisnurkse kolmnurga lahendamine.</p> <p>PLANIMEETRIA. Tasapinnaliste geomeetriliste kujundite (kolmnurk, ruut, ristkülik, rööpkülik, romb, trapets, korrapärase kuusnurk, ring) elemendid, ümbermõõdud, pindalad.</p> <p>STEREOMEETRIA. Püstprisma, korrapärase püramiidi, silindri, koonuse ja kera elemendid, pindalad ning ruumala.</p>
<p>Hindamisülesanded :</p> <p>sh iseseisev töö</p>	<p>Õpilane lahendab rakenduslikke ülesandeid kirjalikult:</p> <p>ARVUTAMINE.</p> <p>Õpilane eristab ratsionaal-, irratsionaal- ja reaalarve; sooritab tehteid harilike ning kümnendmurdudega, astmete ja juurtega, teisendades viimased ratsionaalarvulise astendajaga astmeteks</p> <p>Sh iseseisev töö: leiab avaldiste täpse väärtuse</p> <p>MÕÕTÜHIKUD.</p> <p>Õpilane teisendab edrinevaid mõõtühikuid.</p> <p>Sh iseseisev töö : lahendab oma erialaga seotud ülesande</p> <p>AVALDISED. VÕRRANDID JA VÕRRATUSED</p> <p>Õpilane lahendab lineaar- ja ruutvõrratusi ning ühe tundmatuga lineaarvõrratuste süsteeme; lahendab lihtsamaid, sh tegelikkusest tulenevaid tekstülesandeid võrrandite ja võrrandisüsteemide abil.</p> <p>Sh iseseisev töö: lahendab elulise sisuga kolm ülesannet (võrrandi või võrrandisüsteemi koostamine).</p> <p>PROTSENTARVUTUSED.</p> <p>Õpilane leiab terviku protsentides antud osamäära järgi; väljendab murruna antud osa protsentides; leiab, mitu protsenti moodustab üks arv teisest; määrab suuruse kasvamist ja kahanemist protsentides.</p> <p>Sh iseseisev töö: arvutab vastavalt erialale materjali kulu/mahu.</p>

	<p>MAJANDUSMATEMAATIKA ELEMENDID. Õpilane tõlgendab igapäevaelus ette tulevaid protsentides väljendatavaid suurusid, sealhulgas laenudega (lihtintress ja liitintress) seotud kulutusi ja ohte. Sh iseseisev töö: koostab laenu tagastamise graafiku.</p> <p>TÕENÄOSUSTEooria JA STATISTIKA. Õpilane arvutab sündmuse tõenäosust ja rakendab seda lihtsamaid elulisi ülesandeid lahendades, kogub andmestikku ja analüüsib seda (ka IKT abil statistiliste vahenditega). Sh iseseisev töö: paaristöö - andmetöötamise projekt.</p> <p>JOONED TASANDIL. Õpilane skitseerib sirge, parabooli, ringjoone graafikuid (käsitsi ning arvutil). Sh iseseisev töö: skitseerib erinevate joonetega graafikud ning leiab löikepunktid</p> <p>TRIGONOMEETRIA. Lahendab ülesandeid kolmnurkadega . Sh iseseisev töö: lahendab elulise erialase ülesande.</p> <p>PLANIMEETRIA. Lahendab tasandilisi kujundeid. Sh iseseisev töö: kirjalik pindalade ja ruumalade arvutus erialases ülesandes.</p>
sh praktika	puudub
Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, vestlus, kontrolltöö, praktiline töö, töölehed, andmete lugemine graafikutelt ja diagrammidelt ja nende kasutamine, kodune kontrolltöö, elulised ülesanded
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt
Hindekriteeriumid	<p>Lävend: Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid, oskab lahendada ja koostada antud teema kohta elementaarseid ülesandeid</p> <p>Hinne „4“: Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid, oskab lahendada ja koostada antud teema kohta keskmise raskusastmega ülesandeid</p> <p>Hinne „5“ Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid, oskab koostada ja lahendada antud teema kohta keerukamaid ja mahukamaid ülesandeid</p>
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpilane on omandanud mooduli kõik õpiväljundid vähemalt läveni tasemel ning sooritanud kõik kirjalikud tunnitööd, iseseisvad tööd ja kokkuvõtliku lõputöö. Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb sooritatud hinnatavatest ja iseseisvatest töödest.

sh hindamismeetodid	Kontrolltöö, test, ülesannete lahendamine, arvutuslikud tööd.
Õppematerjalid	Matemaatika 10.klassile, L.Lepmann, T.Lepmann, K.Velsker, Koolibri, 2001 Gümnaasiumi kitsa matemaatika õpik, Avita, 2012 Matemaatika ülesannete kogu keskkoolile, E.Abel, E.Jõgi, E.Mitt, Koolibri, 2001 Eksaminandile matemaatika riigieksamist, Helgi Uudelepp, Ahto Lõhmus, Argo, 2013 Matemaatika õpik kutseõppeasutusele, T.Leego, L.Vedler, Tartu, 2001 Erinevad ainematerjalid internetist

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)				Õpetajad
4	Loodusained	6 EKAP				A. Karro A. Raidmaa L. Hendrikson
		Tunde	Audit.	Pr. töö	Is. töö	
		156	126	0	30	
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad					
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane omab loodusteaduslikku maailmapilti, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid. Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava loodusaine valdkonna bioloogia, geograafia, keemia, füüsika ainetega.					
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid					

<p>1) mõistab loodusainete omavahelisi seoseid ja eripära, saab aru mudelite tähtsusest reaalsete objektide kirjeldamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab maa sfääre kui süsteeme ja nendega seotud mudeleid • kirjeldab maa evolutsioonilist arengut, elus- ja eluta looduse tunnuseid • kirjeldab abiootiliste tegurite toimet organismidevahelisi suhteid ja looduses toimivaid aineringe • kirjeldab organismide ehitust, aine- ja energiavahetust, paljunemist ja arengut (eristab rakutüüpe) • iseloomustab inimese keemilist koostist ja mõistab pärandumise seaduspärasusi • kirjeldab mehaanika nähtusi ja kasutades selleks õigeid füüsikalisi suurusi ja mõisteid • kirjeldab korrektsete mõistete ja füüsikaliste suurustega elektromagnetismi nähtusi ja nendevahelisi seoseid • iseloomustab soojusenergia muutmise viise, nähtusi, seaduspärasusi • kirjeldab õigete füüsikaliste suurustega ja mõistetega valguse tekkimise, levimise ja kadumise nähtusi • kirjeldab tähtsamaid mikromaailma mudeleid, tuumareaktsioone ning radioaktiivsust • kasutab keemiliste elementide perioodilisustabelit ja ühendite molekulaarmudeleid mikromaailma kirjeldamisel ja ainete omaduste selgitamisel
<p>2) mõtestab ja kasutab loodusainetes omandatud teadmisi keskkonnas toimuvate nähtuste selgitamisel ja väärtustamisel ning igapäevaelu probleemide lahendamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab evolutsiooni kulgu ning seostab protsesse looduses nähtavaga • nimetab majandustegevusega kaasnevaid looduskeskkonna probleeme • selgitab loodus- ja sotsiaalkeskkonnas omavahelisi seoseid ja probleeme • võrdleb erinevate piirkondade kliima, mullastiku, taimestiku ja loomastiku omavahelisi seoseid • võrdleb looduslikke ja tehismaterjale ning nende omadusi • selgitab tervisliku toitumise põhimõtteid • selgitab nakkushaiguste vältimise võimalusi • kirjeldab orgaaniliste ja anorgaaniliste ainete toimet inimestele ja keskkonnale • kirjeldab inimese arengut ja tervislikku seisundit sõltuvalt sotsiaalsest, majanduslikust või looduskeskkonnast
<p>3) mõistab teaduse ja tehnoloogia saavutuste mõju looduskeskkonnale ja inimesele, saab aru ümbritseva keskkonna mõjust inimese tervisele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab loodusteaduste ning tehnoloogia arengu positiivseid ja negatiivseid ilminguid ning võrdleb erinevaid eetilisi-moraalseid seisukohti ning nende usaldusväärset • kirjeldab ja toob näiteid loodusteaduste, tehnoloogia ja ühiskonna vahelistest seostest • kirjeldab teaduse ning tehnoloogia võimalusi ja piiranguid ühiskonna heaolu ja majanduse arengu tagamiseks
<p>4) leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab oma elukoha (loodus) keskkonda, uurides ja analüüsides seal erinevaid probleeme

<p>ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab loodusteaduslike ülesandeid ja probleeme, kasutades erinevaid usaldusväärseid teabeallikaid • koostab erinevate andmete põhjal tabeleid ja graafikuid • kirjeldab ja kohandab korrektsete lähteandmetega ülesandele õige lahendusmudeli ning fikseerib otsitavad suurused, kasutades õigesti mõõtühikute süsteeme • arvutab õigesti, kontrollides saadud tulemust ning vormistab ülesande vastuse korrektselt
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>1. UNIVERSUM JA SELLE KUJUNEMINE 1.1. Maakera kui süsteem. Maa teke, areng ja geoloogiline ajaskaala. Universumi evolutsioon. Maa sfäärid: Litosfäär. Litisfääri koostis ja ehitus. Erinevate kivimite ja maakide kasutusvõimalused. Laamtektoonika. Vulkanism. Maavärinad; Atmosfäär. Atmosfääri koostis ja ehitus. Kiirgusbilanss. Õhutsirkulatsioon. Inimtegevuse mõju atmosfääri koostisele ja selle tagajärjed: sudu, happelihmad, osooniaugud, kasvahooneefekt Hüdrofäär. Veeringe Maal. Siseveed. Jõgede veerežiim ja äravool. Põhjavesi, selle kujunemine, filtratsioon. Pinna- ja põhjavee kasutamine ja kaitse. Maailmamere roll kliima kujunemises. Maa sfäärid: Pedosfäär. Murenemine. Maailma mullad. Mulla hävimine vee ja tuule erosiooni tõttu. Muld kui ressurss. Muldade kaitse</p>
<p>Hindamismeetodid ja -ülesanded</p>	<p>Kirjalik kontrolltöö „Maa sfäärid“ Kontrolltöö hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iseloomustab geoloogilise ajaskaala järgi üldjoones Maa teket ja arengut; - kirjeldab Maa siseehitust ning võrdleb mandrilist ja ookeanilist maakoort; - iseloomustab ja võrdleb teabeallikate järgi vulkaane, seostades nende paiknemist laamtektoonikaga; - selgitab maavärinate tekkepõhjust ja põhilisi esinemispiirkondi; - kirjeldab kliimat kujundavaid tegureid; - kirjeldab veejaotumist Maal ning iseloomustab veeringet ja veeringe lülisid; - selgitab hoovuste teket ja liikumise seaduspära maailmameres ning rolli kliima kujunemises; - selgitab tõusu ja mõõna teket ning mõju rannikule; - selgitab liustike tähtsust kliima kujunemises ja veeringes; - iseloomustab mulla koostist, ehitust ja kujunemist; - kirjeldab Maa sfääre kui süsteeme.

Teemad, alateemad	1.2. Universumi evolutsioon. Evolutsiooniteooriate põhiseisukohad; Mikro- ja makroevolutsioon.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Stendiettekanne - esitlus elu arengu kohta Maal -Kirjeldab bioloogilist evolutsiooni, selgitab evolutsiooni toimumismehhanisme; -Toob näiteid loodusteaduslike uuringute kohta, mis tõestavad bioevolutsiooni.
Teemad, alateemad	1.3. Astronoomia. Päikesesüsteem: planeet, planeedi kaaslane, asteroid, komeet, meteor.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Referaadi esitlus „Päikesesüsteem“ -Selgitab Päikesesüsteemi tekke mudelit ja selle kaasaegset olemust; -Kirjeldab Päikesesüsteemi ja selle objekte (planeedid, kaaslased, meteoriidid, asteroidid, komeedid, kosmiline tolmu).
Teemad, alateemad	1.4. Kehad, nende mõõtmed, mõõtühikute süsteemid ja teisendamised. Liikumine ja selle mõõtmine. Kiirus. Kiirendus. Taustsüsteemid. Vastasmõjud. Jõud, mass, energia.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Kirjalik kontrolltöö „Kehad, nende mõõtmed, mõõtühikute süsteemid ja teisendamised“ Kontrolltöö hindamiskriteeriumid: - Mõõtühikute tundmine ja teisendamine; - Teab kordseid ja põhilisi tuletatud mõõtühikuid; - Selgitab liikumist kirjeldavaid põhisuurusi ja nende vahelisi seoseid; - Lahendab lihtsamaid kinemaatika ülesandeid; - Teab dünaamikat kirjeldavaid põhisuurusi ja nendevahelisi seoseid; - Lahendab lihtsamaid dünaamika ülesandeid
Teemad, alateemad	2. MIKROMAAILM JA AINEEHITUS 2.1. Aatomi ja molekuli ehitus ja mudelid. Keemilised elemendid Maal. Keemiline side. Anorgaanilised aineklassid. Metallid, mittemetallid.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Kirjalik kontrolltöö „Aatomi ja molekuli ehitus ja mudelid“ Kontrolltöö hindamiskriteeriumid: - Kirjeldab aatomiehituse põhiseisukohti ja perioodilisussüsteemi seaduspärasusi; - Kasutab ülesannete lahendamisel keemiliste elementide perioodilisussüsteemi tabelit; - Kirjeldab keemilise sideme tüüpe ja iseärasusi; - Iseloomustab vastava sidemega ainete põhiomadusi;

	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab elemendi aatomi elektronstruktuuri; - Määrab põhilisi oksüdatsiooniastmeid; - Iseloomustab elemendi metallilisust või mittemetallilisust, lähtudes elemendi asukohast perioodilisustabelis
Teemad, alateemad	<p>2.2. Mikromaailma ehitus. Ideaalne gaas, selle olek ja oleku muutumine, siseenergia. Soojusmasin. Elektromagnetism. Elektriline vastastikmõju. Elektrilaeng. Elektrilaengu jäävuse seadus, Coulomb,i seadus. Elektrimahtuvus. Kondensaator. Elektriväli: elektrivälja tugevus, potentsiaal, pinge; Elektrivool. Voolutugevus, elektritakistus, takistid, vooluallikad. Elektrivoolu töö ja võimsus. Vooluring: Ohmi seadus vooluringi osa ja koguvooluringi kohta, jada- ja rööpühenduse seadused.</p>
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Kirjalik kontrolltöö „Elektromagnetism. Elektrivool“ Kontrolltöö hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selgitab ideaalse gaasi olekuvõrrandit ja selles sisalduvaid suurusi ja nendevahelisi seoseid; - Kirjeldab elektrostaatika nähtusi ja nende mõju keskkonnale; - Toob välja elektriliste parameetrite vahelisi seoseid ja ühikuid; - Nimetab elektrivoolu toimete rakendusi - Koostab lihtsama vooluringi; - Mõõdab voolutugevust ja pinget; - Lahendab ülesandeid vooluringi ja tema osade kohta;
Teemad, alateemad	<p>Magnetväli. Magnetväli, magnetinduktsioon, Ampere,i seadus, Eneseinduktsioon.Elektromagnetiline induktsioon. Elektromagnetlainete skaala: lainete liigid, energia levimise kiirus. Valgus. Valguse peegeldumine. Valguse murdumine, murdumisnäitaja.Valguslainete koherentsus, interferents ja difraktsioon. Fotoefekt. Valguse dispersioon, spekter. Aatomifüüsika. Kaasaegne aatomimudel. Bohri aatomimudel: energiavoo, Bohri postulaadid. Tuumaprotsessid: Tuumade lõhustamine, tuumade süntees, kiirguskaitse. Radioaktiivsus, poolestusaeg</p>
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Kirjalik kontrolltöö „Magnetväli. Valgus. Aatomifüüsika“ Kontrolltöö hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nimetab magnetvälja suuna määramise reegleid; - Määrab püsिमagnet ja vooluga juhtme magnetvälja suuna; - Oskab määrata vooluga juhtmele magnetväljas mõjuva jõu suunda; - Kirjeldab planetaarset aatomimudelit;

	<ul style="list-style-type: none"> - Nimetab elementaariosakesi; - Lahendab geomeetrilise optika lihtsamaid ülesandeid; - Nimetab geomeetrilise optika põhiseadusi; - Seostab mikromaailma ning selle mudeleid elusloodusega ja eluslooduse tunnustega.
Teemad, alateemad	<p>3. ORGANISM KUI TERVIK</p> <p>3.1. Orgaanilised ained eluslooduses. Organismide keemiline koostis. Biomolekulide tähtsus eluslooduses. Toiduainete toiteväärtus, lisaained ning tervislikkuse seos koostisega. Organismide energiavajadus.</p>
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Kirjalik kontrolltöö „Orgaanilised ained eluslooduses.“</p> <p>Hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arutleb eluslooduse tunnuste üle, eristades eluta looduse osa ja selle tähtsust; - Võrdleb rakkude tüüpe ning paigutab elusorganismid selle alusel erinevatesse riikidesse; - Oskab ainte keemilise valemi järgi kirjeldada selle aine keemilist koostist; - Arutleb biomolekulid tähtsuse üle eluslooduses ning oskab tuua näiteid biomolekulidest eluslooduses; - Teab tähtsamate makrotoitainete toiteväärtusi ning oskab nimetada tervisliku toitumise põhilisi põhimõtteid
Teemad, alateemad	<p>3.2. Organismide ehitus ja talitlus. Rakkude ehitus ja talitlus. Organismide aine- ja energiavahetus. Paljunemine ja areng. Pärilikkus. Inimene kui tervikorganism.</p>
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Referaadi esitlus „Organismide ehitus ja talitlus“ (valik ettantud referaadi teemadest)</p> <p>Hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tunneb ära joonise järgi rakutüübi ja tähistab rakutüübile iseloomulikud rakustruktuurid; - Iseloomustab erinevaid koetüüpe; - Kirjeldab fotosünteesi ning bakterite, seente ja inimese üldist aine- ja energiavahetust; - Nimetab ja selgitab organismide erinevaid paljunemisviise ning arengutüüpe; - Toob näiteid organismidest, kes nii paljunevad/arenevad; - Selgitab inimese paljunemise iseärasusi; - Võrdleb erinevaid rasestumisvastaseid vahendeid, mõistab turvaseksi olulisust; - Iseloomustab inimese kromosoomistikku; - Kasutab geneetika põhimõisteid õiges kontekstis; - Selgitab näidete abil pärandumise seaduspärasusi; - Kirjeldab erinevate elundkondade ehitust ja nimetab organismi ülesanded

Teemad, alateemad	4. LOODUSTEADUSTE RAKENDUSVÕIMALUSI 4.1. Loodusteaduste rakendusvõimalusi tehnoloogias ja majanduses. Geeni- ja biotehnoloogia. Transgeensed organismid. Nakkushaigused ja nende vältimine. Nanotehnoloogia ja kaasaegne. Materjaliteadus. Bioenergeetika. Organismi kahjustavad ained. Alused, happed ja soolad igapäevaelus.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Kirjalik kontrolltöö „Alused, happed ja soolad“. Probleemülesanded materjalidega ja arvutusülesanded loodusteaduste rakendusvõimaluste kohta. Hindamiskriteeriumid: <ul style="list-style-type: none"> - Toob näiteid biotehnoloogia rakendusvõimalustest; - Iseloomustab haigustekitajaid; - Toob välja nakkushaiguste levimisviise ning nimetab vältimise võimalusi; - Toob välja lisaainete kasutamise põhjused; - Kasutab erinevaid teabeallikaid vastavasisulise informatsiooni hankimiseks, hindab selle usaldusväärsust; - Kujutab orgaaniliste ainete valemi; - Kirjeldab funktsionaalseid rühmi: küllastunud ja küllastumata süsivesinikud, alkoholid, arbonüülühendid ja karboksüülhapped ning struktuuriühikuid suvalistes, suhteliselt lihtsates struktuurides; - Lahendab keemia probleem- ning arvutusülesandeid; - Kirjeldab protsesside (sulamine, ainete segunemine) ja keemilise reaktsiooni soojusefektide olemust.
Teemad, alateemad	5. KESKKOND JA KESKKONNAKAITSE 5.1. Majanduskeskkond. Kõrgeltarenenud Põhja riigid ja Lõuna arengumaad. Maailma rahvastik ja rahvastikuprotsessid. Maailma rahvaarv ja selle muutumine. Rahvastikupoliitika. Ränded ja selle põhjused. Rahvastiku paiknemine. Linnastumine. Suurlinnade keskkonnaprobleemid. Globaliseerumine ja keskkonnaprobleemid. Majanduse üldine struktuur ja selle arengud. Energiamaajandus. Alternatiivenergia kasutamisevõimalused. Põllumajandus. Põllumajandusega kaasnevad keskkonnaprobleemid. Maailma rahvastiku toitlustamise probleemid. Masinatööstus. Transport ja side. Rahvusvahelised veoteenused. Teenuste osatähtsuse kasv. Turism ja selle geograafia.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Kirjalik kontrolltöö „Majanduskeskkond“ Hindamiskriteeriumid: <ul style="list-style-type: none"> - Selgitab olulisemaid keskkonnaprobleeme nii globaalses kui ka lokaalses kontekstis ja toob välja võimalused, mida saab ise teha antud probleemide vältimiseks; - Põhjendab loodusliku mitmekesisuse kaitsmise vajalikkust;

	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab rahvastiku paiknemist ning tihedust maailmas; - Võrdleb sündimust ja suremust arenenud ja arengumaades ning selgitab erinevuste peamisi põhjusi; - Analüüsib rändega kaasnevaid positiivseid ja negatiivseid tagajärgi lähte- ja sihtriigile ning mõjusid elukohariiki vahetanud inimesele; - Toob näiteid maailma linnastunud piirkondadest, - Nimetab ning näitab kaardil maailma suuremaid linnu ja linnastuid; - Toob näiteid ülelinnastumisega kaasnevatest sotsiaalsetest- ja keskkonnaprobleemidest; - Kirjeldab erinevate energiaressursside kasutamise eelisi ja puudusi; - Hindab energia kokkuhoiu vajadust ja võimalusi; - Iseloomustab põllumajandust ja selle mõju keskkonnale eri loodusoludes ning arengutasemega riikides; - Selgitab toiduprobleemide tekkepõhjusi maailma eri regioonides; - Saab aru tranpordi ja side tähtsusest kaasaegses maailmamajanduses; - Saab aru teenuste osatähtsuse kasvust kaasaegses majanduses ja seotusest teiste majandusharudega.
Teemad, alateemad	5.2. Elukeskkond, selle süsteemid ning kaitse. Ökoloogilised tegurid sh organismide omavahelised suhted. Ökosüsteemid ja selle muutused. Looduskaitse- ja keskkonnakaitse nüüdisaegsed suunad ning rahvusvaheline koostöö. Liikide hävimist põhjustavad tegurid, liikide kaitsevõimalused ja – vajadus.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Kirjalik kontrolltöö „Elukeskkond, selle süsteemid ja kaitse“ Hindamiskriteeriumid: <ul style="list-style-type: none"> - Toob näiteid ja selgitab ökosüsteemides valitsevaid suhteid; - Selgitab erinevate ökoloogiliste tegurite mõju organismidele. - Oskab nimetada ja kirjeldada ökosüsteeme ning nendes toimuvaid muutuseid. - Oskab nimetada liikide hävimist põhjustavad põhilised tegureid. - Toob näiteid ja selgitab liikide kaitsevõimalusi.
Teemad, alateemad	5.3. Tehnoloogiline ehk tehiskeskond. Tehis- ja looduslikud ained.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Praktiline töö laboris, tehtud töö protokollimine kirjalikul töölehel. Hindamiskriteeriumid: <ul style="list-style-type: none"> - Käsitseb tehnilisi ja tehnoloogilisi seadmeid, säästes ennast ja seadmeid; - kirjeldab, kuidas vältida ja vähendada keskkonda kahjustavat tegevust; - Kasutab säästlikult ja ohutult reaktiive nii laboris kui ka argielus; - Selgitab keemiliste protsesside olemust ning nende tähtsust looduses; - Kasutab sobivaid mõõtmisvahendeid õigesti.

sh iseseisev töö	<p>Õpilane: Koostab stendiettekande - esitluse elu arengu kohta Maal. Koostab ja esitleb referaadi „Päikesesüsteem“ Lahendab arvutusülesandeid Referaadi esitlus „Organismide ehitus ja talitlus“ (valik ettantud referaadi teemadest) Probleemülesanded materjalidega ja arvutusülesanded loodusteaduste rakendusvõimaluste kohta.</p>
sh praktika	puudub
Õppemeetodid	Loeng, praktilised tööd, vestlus ja arutelu, rühmatöö, iseseisev töö, ülesannete lahendamine, tabelite ning graafikute koostamine ja analüüs, probleemide lahendamine, diskussioon, esitlused ja videod, töö teabeallikatega
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
Õppematerjalid	<p>Jaotusmaterjalid, „Keemia õpik kutsekoolidele“ Altlex, 2013 „Geograafia gümnaasiumile I kursus Rahvastik ja majandus“. Eesti Loodusfoto. Tartu. 2013. „Üldmaateadus gümnaasiumile“. Koostaja: Ülle Liiber. Eesti Loodusfoto. Tartu, 2004. Enn Pärgrmäe „Füüsika õpik kutsekoolidele“. Atlex. 2009. Helle Järvalt „Bioloogia lühikursus gümnaasiumile“ 2003 Mart Viikmaa, Urmas Tartes „Bioloogia gümnaasiumile.“ II osa 2008 Signe Abel Anne Kivinukk Metoodiline käsiraamat bioloogia õpetamiseks gümnaasiumis Tallinn 2014 Ene Külanurm „Keemia õpik kutsekoolidele“ 2006 Õpetajate koostatud materjalid</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)				Õpetajad
5	Sotsiaalained	7 EKAP				J.Klausen, A.Orekhova A.Karits
		Tunde	Audit.	Pr.töö	Is. töö	
		182	170	0	12	
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad					
Mooduli eesmärk	<p>õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ühiskonna arengu põhjuslikke seoseid, teeb teadlikke valikuid seonduvalt iseenda ja sotsiaalse keskkonnaga, lähtub ühiskonnas kehtivatest väärtustest ja moraalinormidest ning toimib kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikmena. Õpilane on Eesti Vabariigi lojaalne kodanik. Moodul on seostatud gümnaasiumi õppekava kehalise kasvatuse valdkonna, riigikaitse valikkursuse ja sotsiaalainete valdkonna ajaloo, ühiskonnaõpetuse, inimeseõpetuse, inimgeograafia õppeainetega.</p>					
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid					
1) omab adekvaatset enesehinnangut ning teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis toetavad tervikliku ja terviseteadliku inimese kujunemist	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib juhendamisel enda isiksust ja kirjeldab enda tugevusi ja nõrkusi, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustusest ühiskonnas • analüüsib üksikisiku, perekonna ja erinevate institutsioonide rolli ühiskonna arengus • nimetab ja teab terviseriske ning võimalikke vigastusi, kirjeldades nendele reageerimist ja ennetamise võimalusi • tegeleb teadlikult ja võimetekohaselt tervisespordiga, trennides sobiva koormusega ning sooritab treeningujärgselt taastumist soodustavaid harjutusi 					
2) omab arusaama esinevatest nähtustest, protsessidest ja konfliktidest ühiskonnas ning nende seostest ja vastastikusest mõjust	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab nüüdisühiskonna kujunemist, struktuuri ja korraldust • määratleb Eesti ajaloo olulisemad pöördepunktid sündmused muinasajast tänapäevani, paigutades tähtsamad Eesti ajaloo ja kultuuri sündmused õigesse ajaperioodi ja Euroopa ning maailma ajaloo konteksti • selgitab, millised muutused on toimunud taasiseseisvumisjärgses Eesti majanduses, õigusruumis, 					

	<p>valitsemiskorralduses, riigikaitstes ja kultuurielus, eristades põhjusi ja tagajärgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • toob asjakohaseid näiteid sotsiaalainetes käsitletavate ja ühiskonnas esinevate nähtuste omavaheliste seoste kohta • analüüsib teabeallikate abil riigi majanduse struktuuri ning panust maailma majandusse • tunneb üleilmastumise majanduslikke, poliitilisi, sõjalisi ja kultuurilisi tahke, nimetab erineva arengutasemega riike • analüüsib kaartide ja statistiliste andmete põhjal riigi või regiooni rahvaarvu muutumist, rahvastiku paiknemist ja soolis-vanuselist struktuuri • kasutab teabeallikaid, sh geograafilisi, poliitilisi ja topograafilisi kaarte info leidmiseks ja rakendamiseks, määrab enda asukohta kaardil, kasutades koordinaatide süsteemi, mõõdab vahemaid ja määrab asimuuti
<p>3) mõistab kultuurilise mitmekesisuse ning demokraatia ja selle kaitsmise tähtsust ning jätkusuutliku arengu vajalikkust, aktsepteerides erinevusi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • arutleb teiste rahvaste kommete, traditsioonide ja religiooni ning nende omavaheliste konfliktide teemadel • iseloomustab demokraatliku valitsemiskorralduse toimemehhanisme Eesti ja Euroopa Liidu näitel • selgitab Eesti rolli NATOs, ELs ja ÜROs
<p>4) hindab üldinimlikke väärtusi, nagu vabadus, inimväärikus, võrdõiguslikkus, ausus, hoolivus, sallivus, vastutustunne, õiglus, isamaalisus ning lugupidamine enda, teiste ja keskkonna vastu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab poliitilisi ideoloogiaid ja selgitab nende erisusi, lähtudes Eesti poliitmaastikust • kirjeldab Eesti riigikaitse strateegiat, ülesehitust ja ressursse • demonstreerib grupi koosseisus seisanguid, pöördeid ja rivisammu ning kontrollib juhendamisel relva ohutust ning kustutab tulekolde • põhjendab inimeste ja riikide jätkusuutliku käitumise vajalikkust • selgitab inimõiguste olemust ja nende vajalikkust, analüüsib inimõiguste tähenduse muutumist 20.-21. sajandil ning toob näiteid üksikisiku põhiõiguste muutumisest ajaloo vältel • selgitab enda õigusi ja kohustusi kodanikuna • orienteerub õigusaktides, kasutades erinevaid infokanaleid • kasutab kontekstis sotsiaalainete põhimõisteid • nimetab erinevaid julgeolekuriske, sh Eesti Vabariigile ning selgitab nende maandamise võimalusi

Teemad ja alateemad	<p>AJALOO PERIODISEERIMINE JA AJALOOALLIKAD EESTI MUINASAEK Muinasaja perioodid; Eesti muinasaja lõpul; Muistne vabadusvõitlus. KESKAEG Vana-Liivimaa, maarahvas 14. – 16. Saj. , linnad ja kaubandus, kirik ja usupuhastus.</p>
Hindamismeetodid ja - ülesanded	<p>Tööleht „Muinasaeg Eestis“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seletab, kuidas jääaeg mõjutas Eesti maastiku kujunemist • Kirjendab, milliste ajalooallikate põhjal uuritakse muinasaeg, dateerib eesti ajaloo põhiperioodid, loob seoseid üldajalooga • iseloomustab Eesti ajaloo allikad • kasutab kontekstis mõisted arheoloogiline kultuur, muistis • iseloomustab muinasaja põhiperioodid <p>Kontrolltöö „Eestlased muinasaja lõpul“. Kontrolltöö hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab Eesti majanduslikku arengut esiaja lõpul • iseloomustab esiaja eestlaste suhteid naaberriikidega ning vastastikuseid mõjutusi • paigutab muinasaja perioodid kronoloogiliselt ajateljele • kannab kontuurkaardile eesti muinasaja maakonnad, kihelkonnad ja linnused <p>Tööleht „Eestlaste muistne vabadusvõitlus“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab Balti ristisõja põhjusi, käiku ja tulemusi • Kasutab ajalooallikad õiges kontekstis • Selgitab muutusi Vana-Liivimaa riiklikus korralduses ja poliitilisel kaardil <p>Tööleht „Jüriöö ülestõus“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib kriitiliselt keskaja kroonikaid ja teisi teabeteid • Analüüsib Jüriöö ülestõusu tähtsust ja tähendust <p>Koostab õpimapi „Keskaeg Eestis“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kogub, organiseerib infot, kasutab kogutud info ülesandete täitmiseks • Vormistab ja kokku paneb kirjalikku tööd korrektselt • Oma õppetegevust eesmärgistab, planeerib ja hindab • Vormistab õpimapi korrektselt
Teemad ja alateemad	<p>Liivi sõda ja selle tulemused. ROOTSI AEG. Põhjasõda ja selle tulemused. VENE AEG.</p>

	Vene valitsejad 18. – 19. Saj., Balti erikord, Roseni deklaratsioon; Talurahva mässud; Pärissorjuse kaotamine; Vaimne kultuur; Talurahvas 19. Saj; Rahvuslik liikumine; Venestamine; Eesti enne I maailmasõda
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Tööleht „Liivi sõda ja Põhja sõda“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb Liivisõja ja Põhja sõja tulemusi ja tagajärjed <p>Tööleht „Rahvastik“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seletab eesti rahva kriitilise olukorra sõdade ajal dokumenti põhjal <p>Kontrolltöö «Rootsi aeg». Kontrolltöö hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab Rootsi poliitikat Eesti- ja Liivimaal ning annab sellele allikate ja teabetekstide põhjal hinnangu • Iseloomustab talurahva õigusliku ja majandusliku olukorra muutumist Rootsi ajal • Seletab muutused linna elanike elus varauusajal • Mõistab luterluse mõju ja Rootsi aja tähtsust eesti kultuuri ja hariduse arengus • Annab hinnangu rahvahariduse korraldusele Rootsi ajal <p>Esitlus/referaat „Vene aia kultuuripärandid“ või „Vene aja tähtsamad ajaloo ja kultuuri tegelased“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otsib ja uurib kodukoha ja kooli lähipiirkonna vene aja kultuuripärandeid • Uurib vene aja tähtsamate ajaloo- ja kultuuritegelaste elulugusid ja hindab nende panust Eesti kultuuri • Kirjutab referaadi või koostab PowerPoint esitluse
Teemad ja alateemad	<p>EESTI VABARIIGI TEKKIMINE JA ARENG</p> <p>Maailm 20. Saj. alguses; Eesti iseseisvumine; Vabadussõda; Eesti sise- ja välispoliitika; Majanduse areng, Kultuur.</p> <p>II MAAILMASÕDA JA EESTI</p> <p>Eesti okupeerimine; Saksa okupatsioon; Nõukogude okupatsioon.</p> <p>EESTI TAASISEISEISVUMINE</p> <p>Nõukogude Liit 1980-ndate lõpus; Fosforiidi kampaania; Laulev revolutsioon; Balti kett; Augustisündmused 1991.</p>
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Kontrolltöö „Eesti iseseisvumine“. Kontrolltöö hindamiskriteeriumid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selgitab Eesti omariikluse saavutamise eeldusi ja protsessi • Nimetab Eesti Vabadussõja tähtsamaid sündmusi ning kirjeldab sõja käiku kaardi alusel • Mõistab Vabadussõja ja Tartu rahu tähendust Eesti Vabariigi kindlustumisel • Selgitab ja kasutab kontekstis mõisteid Veebruarirevolutsioon, autonoomia, Asutav Kogu, Landeswehr, Tartu rahu, Päästekomitee, iseseisvusmanifest

	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab kes olid Nikolai II, Vladimir Lenin, Jaan Poska, Johan Laidoner ja Konstantin Päts, ning iseloomustab nende tegevust. <p>Tööleht. Eesti vabariik 1920-30-ndatel aastatel. Demokraatia ja diktatuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda • Kirjeldab Eesti ühiskonna poliitilist arengut 1920. ning 1930. aastail, selgitab autoritarismi kujunemise põhjusi ja mõju ühiskonnale ning iseloomustab vaikivat ajastut <p>Ülesanne „Eesti Teises maailmasõjas“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kogub mälestusi oma lähedaste või tuttavate elust Teise maailmasõja ajal, kirjutab essee juhendi abil <p>Ülesanne „Eesti taasiseseisvumine“. Töö dokumentidega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib kommunistliku süsteemi lagunemise põhjusi • analüüsib Eesti iseseisvuse taastamist ning teab riikluse ülesehitamise käiku • selgitab ja kasutab kontekstis mõisteid perestroika, glasnost, laulev revolutsioon, Rahvarinne, Balti kett, interrinne, ERSP, Eesti Kongress
<p>Teemad ja alateemad</p>	<p>ÜHISKONNA STRUKTUUR JA KUJUNEMINE. Ühiskonna areng ja moderniseerumine, info- ja teadmusühiskonna kujunemine. Heaoluriik. Riik ja rahvas. ÜHISKONNA VALITSEMINE. Õigusriigi olemus ja tunnused; Võimude lahusus; Parlament; Valitsus; President; Maavalitsus; EV õigussüsteem. KODANIKE OSALEMINE AVALIKUS ELUS. Demokraatia põhiideed ja nende teostumine kodanikuühiskonnas. Valimiste funktsioonid ja nende korraldamine. EV Riigikogu valimiste süsteem; Erakonnad ja valimised (valimisnimekiri, valimisplatvorm, partei programm, propaganda); Valimistega seotud kodanikuõigused.</p>
<p>Hindamismeetodid ja -ülesanded</p>	<p>Rühmatöö. Eesti ühiskonna valitsemine. Mõistekaartide koostamine. Hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab teadlikult Eesti Vabariigi põhiseadust • leiab vajalikke infot internetist • tunneb demokraatliku valitsemiskorralduse toimemehhanisme Eestis • selgitab mõisteid parlamentarism, presidentialism, õiguskantsler, riigikontroll, opositsioon, koalitsioon, fraktsioon, täidesaatev võim, koalitsioonivalitsus, enamus- ja vähemusvalitsus, kohtuvõim, riigipea, põhiseaduslikkuse järelevalve, kohalik võim <p>Ülesanne. Essee kirjutamine juhendi abil. „Kui demokraatlik on Eesti demokraatia? Hindamiskriteeriumid:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kogub vajalikku teavet meediast, hindab seda kriitiliselt, süstematiseerib ning kasutab eesmärgipäraselt • kirjeldab demokraatia toimimise põhimõtteid
Hindamismeetodid ja -ülesanded	RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ JA JULGEOLEK EUROOPAS. Eesti ja tähtsamad rahvusvahelised koostööorganisatsioonid Euroopas: EN, EL, NATO.
Teemad ja alateemad	Tööleht „Euroopa Liidu valitsemiskord“. Hindamiskriteeriumid: <ul style="list-style-type: none"> • Leiab internetist õppetöoks vajalikku informatsiooni • Kirjeldab Euroopa Liidu valitsemiskorraldust
Teemad ja alateemad	MAAILMA RAHVASTIK JA RAHVASTIKUPROTSESSID. Maailma rahvaarv ja selle muutumine; Demograafiline ülemine; Rahvastikupoliitika; Ränded ja nende põhjused; Rahvastiku paiknemine; KAASAEGSE MAAILMA POLIITILINE KAART. Riikide arengutaseme näitajad; Kõrgeltarenenud Põhja riigid ja Lõuna arengumaad.
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Õpilane: Diskuteerib ja põhjendab oma arvamust teemal „Ühiskonna mitmekesisus. Stereotüüpne mõtlemine“.
Teemad ja alateemad	KAASAEGSED MUUTUSED MAAILMAMAJANDUSES. Majanduse üldine struktuur ja selle arengud; Üleminek kõrgtehnoloogilisele tootmisele; Majanduse globaliseerumisele
Hindamismeetodid ja -ülesanded	Õpilane: koostab PowePoint esitluse „Globaalprobleemid: lahenduste otsingud“ <ul style="list-style-type: none"> • kasutab infotehnoloogiavahendeid infot otsides, tõlgendades ja vahendades, arvestades ning väärtustades autoriõigust Rühmatöö - Inimkaubandus. Noored ja inimkaubandus. Filmi „Lilia 4-ever“ vaatamine ja arutelu rühmades. <ul style="list-style-type: none"> • Koostab mõistekaardi • Nimetab inimkaubanduse ohud • Kirjeldab, kuidas käituda ohu korral saada inimkaubanduse ohvriks
Teemad ja alateemad	1. MINA JA TERVIS 2. KALORID JA TERVISLIK TOITUMINE Toitumise põhitõed. Toitumine ja haigused. Toidu ohutus. 3. SÕLTUVUSAINED JA NENDEGA KAASNEVAD RISKID Narkootikumid. Alkohol. Tubakas.

	<p>4. SEKSUAALKASVATUS Seksuaalsuse tähendus ja mõtteviis. Seksuaalne areng ja eneseleidmine lapseeest noorukieani. Esimesed intiimsed lähenemiskatsed. Nauditav ja turvaline seksuaalvahekord. Abi ja nõu saamise võimalused.</p> <p>5. ENESEHINNANG JA VAIMNE TERVIS Eneseanalüüs. Positiivne mõtlemine. Individuaalsed toimetulekuoskused. Enesekindlus. Emotsioonid. Stress. Suhted ja suhtlemine.</p> <p>6. MINU ÕIGUSED JA KOHUSTUSED Kodu ja perekonnaelu, pereliikmete vajadused ja väärtused</p>
Hindamismeetodid ja -ülesanded	<p>Õpilane: Koostab elustiile kajastava toitumis-/treeningpäeviku kindla ajaperioodi kohta, lisab järeldused, kus õpilane nimetab koos põhjendustega oma tervisekäitumise kõige suuremad eksimused analüüsitud perioodil ning mida peab tegema oma tervisekäitumise parandamiseks.</p> <p>Rühmatöö valitud kaasuse põhjal, kus õpilane on osaleb näidisprotsessi ettevalmistamisel ja läbimängimisel. Koostab mõistekaardi teemal "Minu õigused ja kohustused", kus iga rolli (laps, õpilane, Eesti kodanik, tulevane lapsevanem, tulevane töövõtja/tööandja) puhul toob välja vähemalt viis õigust ja viis kohustust. Analüüsib juhendamisel enda isiksust ka kirjeldab enda tugevusi ja nõrkusi, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas.</p> <p>Rühmatöö - projekt „Mina teise ühiskonna liikmena“, selle esitlus. Esitluses kajastab läbivalt võrdluse Eestiga (mis on meil hästi, mis meil võiks võrreldes uuritud riigiga paremini olla) koos põhjendustega.</p>
Sh iseseisev töö	<p>Valikuliselt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Juhendi põhjal arutluse kirjutamine teemal „Eesti ajaloo tähtsamad sündmused“ 2. Esitluse koostamine Power-Pointis ajaloomälestustest. 3. Ülevaate koostamine kodukoha lähipiirkonna kultuurimälestiste kohta, kasutades Kultuurimälestiste riikliku kaitse andmebaasi, intervjuusid jne 4. Ühe mängufilmi (Nimed marmortahvil, Detsembrikuumus) analüüs aspektist: filmitöde versus ajalootöde <p>Ühe ajaloo dokumenti analüüs juhendi põhjal</p> <p>Juhendi põhjal arutluse kirjutamine teemal „Õpilase õigused ja kohustused“, kasutades Eesti Vabariigi põhiseadust, Eesti Vabariigi haridusseadust ja oma kooli õppekorralduseeskirja</p> <p>Referaat: „Stress ja selle leevendamine“</p>
Õppemeetodid	<ul style="list-style-type: none"> • Loeng, arutelu, rühmatöö- nende materjalide koondamine ühtsesse õpimappi • Eesti ajaloo ajatelje koostamine ja oluliste sündmuste määratlemine läbi arutelu • Teabeallikatest andmete otsimine ja üldistuste tegemine

	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistete formuleerimine (mõistekaardid) • Praktiline harjutus info otsimiseks ja erinevate infoallikate tutvustamine (ajaleht, ajaloo andmebaasid jm) • Teaduslike ja populaarteaduslike käsitluste kasutamine (sh. audio-visuaalsete materjalide vaatamine /kuulamine) • Intervjuu pereliikme, sugulase või tuttavaga • Arutelu kultuuripärandi ja kultuurimälestiste väärtustamise vajalikkusest • Muuseumi- ja arhiivikülastus, virtuaalne avastusretk • Seoste loomine Eesti ja maailma ajalooga „Samal ajal siin ja seal...“ • Suuliste hinnangute andmine õppeprotsessis
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
Õppematerjalid	<p>Mati Laur, Ain Mäesalu, Tõnu Tannberg, Ursula Vent. Eesti ajalugu. 2 osa.. Tallinn, Avita 2006.</p> <p>Eesti ajaloo pöörded. Dokumentid ja materjalid.</p> <p>Eesti aja lood. Eesti Televisiooni saatesari.</p> <p>Eesti ajaloo teemalised filmid:</p> <p>Nimed marmortahvilil (2002)</p> <p>Detsembrikuumus (2008)</p> <p>http://www.mois.ee/ - Eesti mõisaportaal</p> <p>http://www.estonica.org/et/ - Eesti ajaloo entsüklopeedia</p> <p>http://www.eays.edu.ee/aja/index.php/ajalooopetus/ajalugu - õppematerjalid</p> <p>Tervise Arengu Instituudi poolt koostatud toitumisalased brošüürid</p> <p>http://www.toitumine.ee</p> <p>http://www.terviseinfo.ee</p> <p>http://www.alkoinfo.ee</p> <p>http://www.narko.ee</p> <p>Lühifilm „Mõtteinäine“ – lisainfo filmist</p> <p>Lühifilm „Suits“ – lisainfo filmist</p> <p>Film Nime poolest võitja (2001) Peep Vehm</p>

	<p>Rääkimata lugu – üksteist aastat hiljem Pink, A. ja Pink, J. 2006. Kodune kaloriraamat. Kerge on olla kerge Kokassaar, U; Lill, A; Zilmer, M. 2012. Normaalse söömise kursuste käsiraamat. Harro, J. 2005. Uimasti ajastu. Kagadze, M; Kraav, I; Kullasepp, K. 2007. Perekonnaõpetus. Psühholoogia. Õpik gümnaasiumile Jüri Uljas, Thea Rumberg 2003 Inimeseõpetus. Õpik gümnaasiumile T. Annuk 2003 Erinevad ainematerjalid. Eva Palk http://inimeseopetuse.weebly.com http://koolipsyh.weebly.com http://perekonnaopetus.weebly.com</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)				Õpetajad
6	Kunstiained	1,5 EKAP				N. Andrejeva
		Tunde	Audit.	Pr. töö	Is. töö	
		39	28	4	7	
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad					
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab kunstialaseid teadmisi ja kogemusi oma elukvaliteedi tõstmiseks ja isiksuse arendamiseks. Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava kunsti valdkonna muusika, kunsti õppeainetega.					
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid					
1) eristab näidete alusel kunstiliike ja muusikažanreid	<ul style="list-style-type: none"> võrdleb näidete alusel erinevaid kunstiliike ja muusikažanreid 					

2) tunneb maailma ning Eesti kunsti ja muusika olulisi teoseid ning seostab neid ajalooga	<ul style="list-style-type: none"> • määrab kunsti- ja muusikakultuuri ajastuid ajateljel • tutvustab Eesti kunsti ja muusika eripära ja tähtteoseid • uurib ja kirjeldab kunsti- ja muusikateoste ajaloolist ja kultuuriloolist tausta
3) analüüsib oma suhet kultuuriga ja loomingulisust läbi vahetu kogemuse	<ul style="list-style-type: none"> • koostab oma Eesti lemmikteostest virtuaalse kogu (3 kunstiteost + 3 muusikateost), asetab valitud teosed ja nende autorid „suuremasse pilti”, analüüsides nende suhet vastava ajastu ja teiste autoritega • ning esitleb seda
4) kasutab kunsti ja muusikat elukvaliteedi tõstmiseks ja isiksuse arendamiseks	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogetud kunsti- ja muusikaelamust ja/või omaloomingu eelistusi • mõistab ja esitleb ühte enda jaoks tähendusrikast muusika- või kunstiteost ja põhjendab oma valikut, kirjeldades selle emotsionaalset mõju endale
5) väljendab ennast läbi loomingulise tegevuse	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab ennast läbi loomingulise tegevuse
Teemad, alateemad	<p>Aineline ja vaimne kultuur. Kujutav kunst ja muusika. Kunsti tekkimine. Kunsti liigid ja žanrid.</p> <p>Kunst ürgühiskonnas (koopamaalid)</p> <p>Kunst orjanduslikus ühiskonnas. Vana-Egiptuse kunst ja muusika. Antiikaja kunst ja muusika. Komöödia ja tragöödia.</p> <p>Feodalismiajastu kunst ja muusika. Varakristlik kunst. Romaani ja gooti stiil. Keskaja kunst Eestis. Ekskursioon Vannalinna arhitektuurinäidete tutvustus.</p> <p>Akadeemilised kunstistiilid. Varane renessanss. Kõrgrenessanss. Madalmaade kunst. Renessansiaja kunst Eestis. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul. Õukonnamuusika, uued muusikažanrid. Instrumentaalmuusika areng.</p> <p>Baroki ajaärk. Barokk. Barokk Eestis. Rokokoo (õukonnakunst). Klassitsism. Romantism. Muudatused muusikas. Ekskursioon Vanalinna ja Kadrioru parki, tutvumine arhitektuurimälestistega.</p> <p>20. sajandi kunst ja muusika. Impressionism. Neoimpressionism. Postimpressionism. Fovism, kubism, futurism, ekspressionism, dadaism ja sürrealism. Abstraktsionism, op-kunst ja kineetiline kunst, pop-kunst, hüperrealism.</p> <p>Kaasaegne kunst ja muusika. Performans, happening, grafiti, prügikunst, keha- ja netikunst.</p>
Hindamisülesanded	<p>Kunstiõpetus: Õpilane: määratleb kunstiliigid etteantud pildimaterjali ja kirjanduse abil</p>

	<p>koostab ajatelje, kuhu määratleb etteantud kunstiteosed (10 Eesti autorit ja 10 maailmaautorit)</p> <p>koostab virtuaalse kogu 3-st oma Eesti lemmikteostest ja estleb seda</p> <p>Loob visuaalse taiese, kus kajastub kompositsioon, perspektiiv, proportsioon ning annab edasi hele- ja tumedusastet, valgust ja varju.</p> <p>Muusikaõpetus: Õpilane: määratleb muusikažanrid ning perioodid esitatud muusikateoste näidete põhjal liigitab muusikažanre ja heliloojaid ning nende teoseid ajastute järgi koostab arvustuse kontserdist või analüüsi oma lemmikteostest</p>
sh iseseisev töö	<p>Koostab virtuaalse kogu 3 st oma Eesti lemmikteostest, kasutades infotehnoloogia vahendeid</p> <p>Koostab kirjaliku arvustuse kuulnud kontserdist või analüüsi oma lemmikteostest</p> <p>Kunstimuuseumi külastuse põhjal ülesannete lehe täitmine</p> <p>Koostab õpimapi, mis sisaldab tunnis käsitletud teemasid ning vähemalt 4 loovtööd sh iseseisvad tööd</p>
sh praktika	puudub
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, video, rühmatöö, muusikaliste näidete kuulamine, praktiline loovtegevus, iseseisev töö, õpimapi koostamine, muuseumi külastus
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	<ol style="list-style-type: none"> 1. suuline küsitlus (valikküsitlus, individuaalne küsitlus) 2. kirjalik töö 3. tööleht 4. praktiline loovtegevus - õpimapi koostamine 5. iseseisev praktiline töö. 6. esitlus 7. analüüs

Õppematerjalid

Viirand, T. Kunstiraamat noortele. Tln., 1982

Alpatov, M. Kunstiajalugu I-II osa. Tln., 1982

Gombrich, E.H. Kunsti lugu. Avita.Tln., 1997

L.Leesi. Kunstilugu koolidele. Avita, Tln., 2003

Kangilaski, J. Kunstikultuuri ajalugu. Tln., 2004

K.Kodres. Eesti kunsti ajalugu 2. 1520-1770. Eesti Kunstiakadeemia ja autorid. Tallinna Raamatutrükikoda, 2005

J.Kangilaski. Eesti kunsti ajaloo 6. köite I. osa 1940-1991. Eesti Kunstiakadeemia ja autorid. Tallinna Raamatutrükikoda, 2013